

SALLA RANTALA
SUVI HUTTUNEN
VILLE TUOMI

Maaseudulla on energiaa

Kädessäsi pitelemäsi tai ruudulta lukemasi Maaseudun Uusi Aika -lehden numero 2/2016 on maaseudun kestävään energiahuoltoon keskittyvä teemanumero. Numeron taustalla on vuoden 2015 maaseutututkijatapaamisessa pidetty työryhmä, jossa tarkasteltiin hajautetun uusiutuvan energiantuotannon muutoksia ja mahdollisuuksia maaseudulla. Teemanumerossa julkaistaan myös avoimen kirjoituskutsun kautta saatuja kirjoituksia.

Maaseudun uusiutuva energiantuotanto on ollut keskeinen teema Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän (YTR; nyk. Maaseutupolitiikan neuvosto) Ekosysteemipalvelut-verkoston vuosien 2014–2016 toiminnassa. Verkoston tarkoituksena on ollut tuoda yhteen asiantuntijatietoa ja toimijoiden kokemuksia keskeisistä hajautetun energiantuotannon haasteista sekä herättää keskustelua toimenpiteistä, joilla parannetaan pienten tuotantoyksiköiden toimintaedellytyksiä ja kannattavuutta. Nykyinen teemanumero on osa tätä kokonaisuutta. Asiantuntijoiden ja toimijoiden, kuten maaseudun pienenergiayrittäjien, lisäksi keskusteluun on saatu mukaan myös päättäjiä kunnalliselta valtakunnalliselle tasolle seminaarien, opintoretkien ja *face-to-face*-tapaamisten kautta. Esimerkiksi huhtikuisessa Maaseutuakatemian-tapahtumassa energia-asioista keskusteltiin vilkkaasti. Kooste keskusteluista ja niiden johtopäätöksistä löytyy Jari Lyytimäen ym. kirjoituksena Kohtaamisia-palstalta.

Lehden kirjoituksissa tarkastellaan monipuolisesti erilaisia uusiutuvan energiantuotannon muotoja. Aurinkoenergia, vesivoima ja bioenergia sekä puuenergiana että biokaasuna ovat kukin saaneet oman kirjoituksensa erilaisista näkökulmista. Lisäksi Ville Tuomen ja kumppaneiden katsauksessa tarkastellaan yleisemmin hajautetun energiantuotannon liiketoimintamahdollisuuksia maaseutualueilla.

Kirjoituksista käy hyvin ilmi, kuinka maaseudulta löytyy energiaa, tekniset ratkaisut ovat pitkälti olemassa ja uusiutuvaa energiantuotantoa on pyritty edistämään monella tasolla. Kuitenkaan monet esimerkiksi Marjatta Hytösen puuenergiaa käsittelevässä katsauksessaan luettelemista ohjauskeinoista eivät toimi erityisen hyvin nimenomaan maaseudun tai hajautetun energiantuotannon kannalta. Ohjauskeinot on usein suunniteltu vallitsevaan järjestelmään istuviksi ja vakiintuneita toimijoita tukeviksi, jolloin

niiden muutosvaikutus jää helposti pieneksi. Kuitenkin on selvää, että maaseudun energiaa ei kannata jättää vain muualla hyödynnettäväksi raaka-ainetarastoksi.

Tähän haasteeseen ovat aktiivisesti vastanneet monet maaseudun toimijat. Energian lisäksi maaseudulta löytyy myös paljon energisiä ihmisiä toteuttamaan ennakkoluulottomasti uusiutuvan energian tuotantoon liittyviä visioitaan. Omalla toiminnallaan he ovat osaltaan onnistuneet horjuttamaan Suomessa pitkälti yhä vallitsevaa keskitetyn energiantuotannon järjestelmää. Toisaalta maaseudun energiamurros ei leviä pelkästään pellepelottomien varassa.

Tulevaisuudessa olisi tärkeää nähdä energiantuotantoa pidemmälle siihen, kuinka energiantuotanto kytkeytyy useisiin muihin toimialoihin ollen osa biotaloutta ja kiertotaloutta. Tämä vaatii ennakkoluulotonta yhteistyötä yli vakiintuneiden toimialojen, kaupunkialueiden ja maaseudun ja paikallisen ja globaalien tason. Maaseutuakatemissa nousi esiin energian näkeminen yhä enemmän palveluna ja tähän liittyvät brändäyksen mahdollisuudet sekä maaseudun aktiivisesti mukaan ottama energiantuotannon visio, jonka varaan ohjaukskeinoja voisi pitkäjänteisesti kehittää.

Teemanumero tarjoaa osaltaan ponnahduslautan maaseudun uusiutuvan energian tuotannon eteenpäin viemiselle. Tällä voi olla suuria vaikutuksia maaseutualueiden talouteen. On kaikkien alueen ihmisten etu, jos alueella tuotetaan itse nykyistä enemmän energiaa, sitä ostetaan vähemmän ulkopuolelta ja raha kiertää alueella eikä valu sieltä pois. Miksi jättää uusiutuvan energian resurssit käyttämättä, jos niitä on ja siitä on alueelle ja sen ihmisille hyötyä?

